

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Фізична культура і спорт. Виклики сучасності

Збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції

Харків 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

*До 80 - річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С.Сковороди*

Фізична культура і спорт. Виклики сучасності

**Збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

(21 листопада 2025 року)

Харків 2025

УДК 796

Ф50

Редакційна колегія :

БОЙЧУК Юрій – д.пед.наук, професор, дійсний член НАПН України, ректор ХНПУ імені Г.С. Сковороди, головний редактор, м. Харків, Україна

БЕРЕЖНА Світлана – д.філософ.наук, професор, проректорка з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків, Україна

НОСКО Микола – д.пед.наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, НУЧК імені Т.Г. Шевченко, м. Чернігів, Україна

КРИВЕНЦОВА Ірина – к.пед.наук, доцент, завідувачка кафедрою теорії, методики і практики фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна

НЕСЕН Олена – к.фіз.вих., відп.редактор, доцент кафедри теорії, методики і практики фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна

ЄРМАКОВ Сергій – д.пед.наук, професор, професор кафедри кроскультурних практик ХДАДМ, Харків, Україна

ЦИМБАЛЮК Жанна – к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри теорії, методики і практики фізичного виховання ХНПУ імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна

КОРОБКІНА Олена – директорка наукової бібліотеки ХНПУ імені Г. С. Сковороди

КРИВОБОКОВА Аліна – редакторка центру міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди

*Рекомендовано редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 9 від 19.11.2025 року*

Ф50 Фізична культура і спорт. Виклики сучасності: збірник тез доповідей V Веукраїнської науково-практичної конференції, 21 листопада 2025 року, Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2025, – 414 с. (Укр.)

У збірнику наведені тези доповідей з питань вдосконалення підготовки спортсменів у різних видах спорту, психологічної підготовки у спорті та фізичному вихованні, застосування оздоровчих та здоров'язберезжувальних технологій у навчальному процесі, оцінки рівня фізичної підготовленості та активності різних верств населення. В них відображені результати власних пошуків авторів у зазначених напрямках.

Збірник орієнтований на здобувачів освіти всіх рівнів акредитації, викладачів закладів вищої та середньої освіти, тренерів з видів спорту, спортсменів.

Зауваження, пропозиції та побажання надсилати
за електронною адресою: kaf-fencing@hnpu.edu.ua

Розміщено в репозиторії ХНПУ імені Г.С. Сковороди

© Харківський національний
педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди, 2025
© Автори

ІНТЕГРАЦІЯ STEAM-ПІДХОДІВ У РЕАЛІЗАЦІЮ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Олексій Листопад

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»*

Анотація. Розглядаються можливості інтеграції STEAM-підходів у процес реалізації здоров'язбережувальної освіти дітей дошкільного віку. Акцентується увага на тому, що використання міждисциплінарного підходу, який поєднує науку, технології, інженерію, мистецтво та математику, сприяє формуванню у дітей цілісного бачення світу, розвитку пізнавальної активності, творчості та усвідомленого ставлення до власного здоров'я. Описано педагогічні умови ефективного впровадження STEAM-освіти у здоров'язбережувальне середовище закладу дошкільної освіти, наведено приклади інтегрованих занять, що формують навички здорового способу життя через дослідницьку, ігрову та творчу діяльність. Підкреслюється значення співпраці педагогів, батьків і дітей у створенні інноваційного освітнього простору, орієнтованого на розвиток особистості, здатної дбати про власне фізичне, психічне та соціальне благополуччя.

Ключові слова: STEAM-освіта, здоров'язбережувальна освіта, дошкільний вік, інтеграція, інноваційні підходи, розвиток дитини, здоровий спосіб життя.

Сучасна система дошкільної освіти орієнтована на розвиток гармонійної, творчої та соціально активної особистості, здатної дбати про власне здоров'я. У контексті модернізації освіти особливого значення набуває впровадження інноваційних підходів, що забезпечують цілісність і практичну спрямованість освітнього процесу. Одним із таких підходів є STEAM-освіта. Інтеграція STEAM у здоров'язбережувальну освіту дозволяє не лише підвищити інтерес дітей до пізнання, а й сформувати у них усвідомлене ставлення до власного здоров'я через практичні, дослідницькі та творчі форми діяльності. Здоров'язбережувальна освіта у цьому контексті постає не як окремий напрям, а як складова комплексного розвитку дитини, що поєднує фізичне, емоційне, інтелектуальне та соціальне благополуччя [6].

Не можна не зважати на те, що STEAM-підхід базується на міждисциплінарності, практикоорієнтованості та розвитку критичного мислення.

Для дітей дошкільного віку означені принципи реалізуються через гру, експериментування, художньо-творчу діяльність, проекти та моделювання життєвих ситуацій. Здоров'язбережувальна освіта спрямована на формування у дітей знань, умінь і навичок, необхідних для збереження фізичного та психічного здоров'я, її мета – виховання культури здоров'я, розвиток відповідальності за власне благополуччя [2].

Результати дослідження підтверджують справедливість твердження, що інтеграція STEAM і здоров'язбереження дозволяє розглядати здоров'я як цілісний феномен, який охоплює природничі знання про тіло людини, технологічні способи зміцнення здоров'я, інженерні рішення для безпечного середовища, мистецькі засоби вираження емоцій та математичну логіку для аналізу результатів власної діяльності. Для ефективного впровадження інтегрованого підходу важливо створити відповідне освітнє середовище, що включає: організацію простору для дослідницької діяльності (куточки експериментування, лабораторії для сенсорних дослідів); використання проблемно-пошукових методів (створення ситуацій, у яких діти самостійно шукають способи збереження здоров'я); інтеграцію різних видів діяльності – рухової, пізнавальної, художньої, ігрової; партнерську взаємодію педагогів і дітей, що сприяє розвитку самостійності та відповідальності; залучення батьків до спільних STEAM-проектів на тему здорового способу життя [3].

У цьому аспекті варто взяти до уваги, що успішна реалізація STEAM-підходів можлива за умови використання ігрових технологій, коли дитина виступає активним дослідником, а не пасивним спостерігачем. Гра-дослідження, рольові ситуації, міні-проекти («Будуємо міст здоров'я», «Як росте корисна їжа», «Мандрівка до Країни чистоти», «Подорож до Міста Здоров'ятка», «Таємниці веселого вітамінчика», «Школа маленьких здоров'ят», «Стежинка доброго самопочуття», «Пригоди зубної щітки», «Краплинка чистоти», «День без хворобки», «Сад здорової їжі») сприяють поєднанню знань із практикою [1].

Приклади інтегрованих занять: дослід «Чисті руки – здорові руки», діти досліджують, як мікроби передаються через дотики, спостерігають зміни при митті рук з милом, обговорюють результати, роблять висновки про важливість гігієни; проєкт «Веселковий раціон», діти дошкільного віку створюють кольорову модель «тарілки здорового харчування», добираючи продукти різних груп, рахують кількість порцій, розвивають уявлення про збалансованість раціону; гра «Спортивна лабораторія», діти вимірюють свій пульс до і після рухливих ігор, аналізують зміни, роблять висновки про користь фізичної активності; творча майстерня «Здорова планета», під час спільного малювання чи конструювання з вторинних матеріалів діти усвідомлюють важливість екологічного способу життя як складової здоров'я людини [4].

Є впевненість у тому, що педагог у цьому процесі виступає не лише джерелом знань, а й фасилітатором, організатором пізнавального простору. Його завдання – створити умови для ініціативи дітей, підтримувати дослідницький інтерес, сприяти співпраці в групі. Важливо, щоб педагог мав сформовану цифрову та методичну компетентність, умів поєднувати STEAM-інструменти (мультимедійні ресурси, конструктори, прості експериментальні набори) з традиційними формами роботи. Від професійної майстерності вихователя залежить, наскільки ефективно діти зможуть усвідомити взаємозв'язок між знаннями та здоровим способом життя [5].

Відтак, можна впевнено стверджувати, що інтеграція STEAM-підходів у здоров'язбережувальну освіту дітей дошкільного віку відкриває нові можливості для розвитку їхньої пізнавальної активності, креативності та усвідомленого ставлення до власного здоров'я. STEAM-освіта дозволяє поєднати навчання й практику, створює умови для формування компетентної особистості, здатної робити вибір на користь здоров'я, екологічності та безпеки. Отже, реалізація STEAM-підходу в дошкільному освітньому середовищі сприяє формуванню покоління дітей, які не лише мають знання про здоров'я, а й практично вміють застосовувати їх у повсякденному житті.

Література:

1. Вільчковський Е. С., Курок О. І Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2025. 426 с.
2. Листопад О. А., Мардарова І. К. Здоров'язбереження в освітньому процесі закладу освіти: цифровий та інноваційний вимір. *Перспективи та інновації науки (Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина»)*. 2025. № 7 (53). С. 586–597. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-7\(53\)-586-597](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-7(53)-586-597)
3. Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. Підготовка студентів до валеолого-педагогічної діяльності в умовах ЗДО: теоретичний і практичний аспекти. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2023. Вип. 64. С. 121–133. DOI : [https://doi.org/10.31909/26168812.2023-\(64\)-14](https://doi.org/10.31909/26168812.2023-(64)-14)
4. Тітаренко С. А. Використання мультимедійних технологій для оптимізації рухової активності дітей дошкільного віку. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2020. №8. С. 147–153. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2020.8.13>
5. Lystopad O, Mardarova I., Kniazheva I, Kudriavtseva O. Formation of the Operational Skills of Using Information and Communication Technologies in the Professional Activity of a Future Pedagogue. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on CALL Number 9*. July 2023 P.320–339. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/call9.22>
6. Semeniako Y., Mardarova I., Lystopad O., Rybak O., Samoilenko V. & Hrechanovska O. Strengthening students' proficiency in digital technologies and the SMART society. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 2024. 16 (1), 608–622. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/16.1/840>

Електронне наукове видання

Фізична культура і спорт. Виклики сучасності

Матеріали
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(21 листопада 2025 р. м. Харків)

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск: Кривенцова І.В.

Комп'ютерна верстка: Несен О.О.

Коректор: Несен О.О.

**Тези видаються в авторській редакції.
Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності
несуть автори.**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
УКРАЇНА, 61002, М. ХАРКІВ, ВУЛ. АЛЧЕВСЬКИХ, 29